

laikė septynias žvaigždes, iš jo burnos ėjo aštrus dviašmenis kalavijas... (Apr 1, 16). Marija-Motina turės tapti Marija-Mokine. Tai bus skausmingas procesas.

Ten buvo ir pranašė Ona, Fanuelio duktė iš Asero giminės. Ji buvo visiškai susenusi. Po mergystės ji išgyveno septynerius metus su vyru (2, 36). Pranašė – lietuviškas žodis, kilęs iš graikiško *prophetes*, kuris savo ruožtu kildinamas iš veiksmažodžio *propheteuo* ir reiškia: 1) „kalbėti prieš ką nors“, 2) „kalbėti kieno nors vardu“, 3) „pranašauti ateitį“. Ona – hebr. *Hanna* reiškia „malonėmis apdovanotoji“, „malonė“. Fanuelio duktė – Fanuelis yra gr. ir hebr. žodžio *Pnuel* („Dievo veidas“) forma. Iš Asero giminės – Aseras (hebr. *Ašer* – „laimingas“) buvo patriarcho Jokūbo ir Zilpos sūnus (plg. Pr 30, 12–13).

O paskui našlaudama sulaukė aštuoniasdešimt ketverių metų. Ji nesitraukdavo iš šventyklos, tarnaudama Dievui per dienas ir naktis pasninkais bei maldomis (2, 37). Našlaudama – Onos vyras mirė, kai jai buvo apie 20 metų (12 + 7). Nors buvo jauna, vis dėlto pakartotinai neištekėjo. Žydai tokį elgesį laikė didele

dorybe. Vadinas, ir jos vedybos buvo iš meilės. *Tarnaudama... dienas ir naktis* – šis apibūdinimas išreiškia pastovumo ir visuotinio idėjas. Dievas sukūrė dangų ir žemę, t. y. viską.

Ir ji, tuo pat metu priėjusi, šlovino Dievą ir kalbėjo apie kūdiki visiems, kurie laukė Jeruzalės išvadavimo (2, 38). *Jeruzalės išvadavimo* – Jeruzalė minima vietoj Izraelio (lot. *pars pro toto*). Žydai laukė mesijo politiko ir karvedžio, kuris galėtų juos išvaduoti iš romėnų okupacijos.

Atlikę visa, ko reikalavo Viešpaties Įstatymas, jie sugrįžo į Galilėją, į savo miestą Nazaretą (2, 39). *Atlikę visa* – Lukas pabrėžia tobulą Šventosios Šeimos paklusnumą ritualiniams Senojo Testamento reikalavimams. Sinagogos ir Bažnyčios atskyrimas įvyko tikrai I a. pabaigoje.

Vaikelis augo ir stiprėjo; jis darėsi pilnas išminties, ir Dievo malonė buvo su juo (2, 40). Jėzus Kristus buvo tikras žmogus.

„Nežinau, kada bažnyčioje klauptis, stotis, sėstis...“

Kun. Juozas FAKĖJAVAS

„Ačiū, kunige, kad pasakėte, kada klauptis, atsistoti, atsisėsti...“ Štai tokius arba panašius padėkos žodžius teko išgirsti ne vieną kartą išėjus po šv. Mišių, pačiam vadovavus Eucharistijos šventimo liturgijai. Nemažai katalikų pasauliečių nori (ar norėtų, tik nedrįsta garsiai pasakyti) ne vien žinoti, kada ir kokios liturginės elgsenos reikėtų laikytis, bet suprasti jos prasmę ir vertę asmeniniam tikėjimui bei visai tuo laiku susirinkusiai bendruomenei. Todėl pasidalysiu keliomis įžvalgomis, pamąstymais apie mūsų sąmoningą dalyvavimą įvairiose liturginėse apeigose, išreiškiant jas savo kūno laikysena. Tuo labiau kad Vatikano II Susirinkimas sako: „Siekiant aktyvaus dalyvavimo [liturgijoje], tebūnie skatinami žmonių <...> veiksmai arba gestai ir kūno laikysena“ (Konstitucija apie šventąją liturgiją *Sacrosanctum concilium*, 30).

Tad ir aptarkime tuos veiksmus, kurie būdingi visai mūsų, ypač Eucharistijos šventimo, liturgijai.

Sėdėjimas yra ramybės, susikaupimo, klausymo, mąstymo ir maldos laikysena ir drauge asmens, kuris moko bei vadovauja, kūno padėtis. Vyskupas, sėdėdamas katedroje (soste), vadovauja ir kalba.

Sėdėti reikia ne susmukus, bet tiesiai, kojos turi būti suglaustos, nugara tiesi, galva pakelta, rankos tvarkingai padėtos ant kelių arba sudėtos maldai.

Sėdima per skaitinius ir homiliją (pamokslą), aukų ruošimą, po Komunijos priėmimo.

Stovėjimas prigimtine ir įprasta prasme yra pagarbos ženklas: žmonės atsistoja, norėdami pagerbti ką nors asmenį. Stovėjimas buvo įprasta žydų maldos padėtis, taip pat ankstyvųjų krikščionių laikysena meldžiantis. Tai ir išskirtinė velykinė laikysena: mes drauge su Kristumi esame Prisikėlimo žmonės. Pirmieji krikščionys netgi visą Velykų laikotarpį – nuo Velykų

sekmadienio iki Sekminių – meldavosi tik stovėdami. Stovėjimas – tai žmogaus, klausančio savo šeiminko ir pasirengusio vykdyti jo valią, laikysena: Dievas kalba liturgijoje ir nori, kad mes Jo žodžius įprasminime savo gyvenime. Šitaip elgiame Dievo tautos žmonės, laukiantys Kristaus žadėto palaiminto perkeitimo – Dievo Sūnaus akivaizdoje jie lieka stovėti, nes jiems nebaisus Jo teismas.

Stovėdami kojas laikome pečių plotyje, svoris vienodai tenka abiem kojoms, nugara tiesi, galva pakelta, rankos suneriamos virš juosmens.

Stovima nuo Mišių pradžios iki pirmojo skaitinio, per Evangeliją, per tikėjimo išpažinimą ir visuotinę maldą, per Eucharistijos maldą, kalbant „Tėve mūsų“, Komunijos maldą ir per palaiminimą.

Ėjimas reiškia, kad esame kelyje pas Tėvą, einame Jo link, kad Jį sutiktume ir su Juo susitiktume. Šioje žemėje keliaujame kartu su Dievu. Kai įžangos apeigose pradedant iškilmingą Eucharistijos šventimo liturgiją nešamas kryžius arba Šventojo Rašto knyga, suprantame, kad sekame Kristų, kad Jis mums vadovauja.

Eiti reikia neskubant, bet ir ne per lėtai; nuolat stebėti kitus, visuomet lygiuotis į šalia ir priekyje einančius žmones.

Einama Atnašų ir Komunijos procesijose, taip pat Eucharistinėje procesijoje su Švč. Sakramentu monstrancijoje.

Klūpėjimas išreiškia nuolankų nusižeminimą. Mes pripažįstame Dievo didybę ir savo žmogišką silpnumą bei nuodėmingumą.

Keliai laikomi suglausti, nugara tiesi, galva pakelta, rankos sunertos virš juosmens.

Klūpint meldžiamasi pasninko, liūdesio, nusižeminimo ir atgailos dienomis. Šv. Mišiose – per Paskutinės vakarienės atpasakojimą, taip pat adoruojant Švč. Sakramentą.

Priklaupimas yra nuolankumo ir pagarbos Dievui ženklas.

Kojos laikomos suglaustos, dešinysis kelis sulenkiamas ir juo paliečiama žemė šalia kairiojo kulno, nugara kiek įmanoma išlieka tiesi.

Priklaupama įėjus į bažnyčią prieš tabernakulį, kuriame yra Švč. Sakramentas, einant prieš altorių, kai švenčiama Eucharistijos liturgija ir konsekruoti duona

ir vynas tampa Kristaus Kūnu ir Krauju; taip pat einant pro altorių, kai pagarbinimui ir adoracijai išstatytas Švč. Sakramentas.

Noriu atkreipti tikinčiųjų dėmesį, kad dažnai sumaišomas *klūpėjimas ant dviejų kelių* ir *priklaupimas ant vieno kelio* Eucharistijos šventimo metu per konsekraciją (tai dažniausiai daro vyrai): konsekracijos metu

reikia ne priklaupiti tik vienu keliu, bet **atsiklaupiti abiem keliais**.

Nusilenkimas arba galvos palenkimas – tai pagarbos ženklas: žmogus lenkiasi prieš aukštesnįjį, būtent liturgijoje – prieš Dievą.

Nusilenkiame taip, kad rankomis pasiektume kelius.

Šis liturginis gestas atliekamas, kai švenčiant Eucharistiją ar kuriuo nors kitu metu reikia pereiti iš vienos bažnyčios pusės į kitą. Praeidamas pro altorių kunigas ar eilinis tikintysis pagarbiai nusilenkia prieš jį, simbolizuojantį Kristų, kuris yra ir auka, ir altorius. Galva nulenkiama, kai Eucharistijos pabaigoje kunigas laimina stovinčius

Gintaro Česonio nuotrauka

žmones. Taip išreiškiama, jog pats Kristus – Dievo Sūnus mus kiekvieną asmeniškai siunčia į pasaulį nešti Jo Gerosios Naujienos.

Ramybės palinkėjimas yra pasisveikinimas linkint Kristaus ramybės.

Apsikabinama arba paspaudžiama ranka žvelgiant į akis. Plaštaka neturi būti suglebusi ar spaudžiama per stipriai.

Ramybės palinkėjimu rengiamasi Komunijai. Mūsų šalyje dar bijoma linkint ramybės ištieti ranką ne tik nepažįstamiems, bet ir savo šeimos nariams arba giminaičiams, kurie dalyvauja Eucharistijos šventime arba švenčiant kitus sakramentus. Betgi mūsų atviras priėjimas, šilta šypsena ir tariami žodžiai: „Ramybė tau/jums“ gal bus labai svarbūs kitam žmogui – jį sustiprins, padės žvelgti į pasaulį vilties žvilgsniu. Tad būkime drąsūs linkėdami vienas kitam ramybės, nes Dievas mums kalba per šalia esančius asmenis. Labai artimi žmonės, dalyvaudami liturgijoje, pasak apaštalo Pauliaus, gali vienas kitą sveikinti ramybės pabučiavimu ir apkabinimu. Tai dar artimesnis dvasinis ryšys su mums brangiais žmonėmis.

